

محمد عزیزی، شهردار سابق زنجان و نماینده فعلی ابهر، خرمدره و سلطانیه در مجلس شورای اسلامی است که در کمیسیون صنایع و معادن مجلس عضویت دارد. با مهندس عزیزی درباره صنعت پتروشیمی به گفت‌وگو نشستیم. وضعیت صنعت پتروشیمی در پسابرجام و چشم‌انداز این صنعت در سند چشم‌انداز ۲۰ساله و همچنین موارد دیگر مربوط به این صنعت مانند صنایع پایین‌دست و نقش آن در توسعه اقتصادی و همچنین پیامدهای خصوصی‌سازی در صنعت پتروشیمی ازجمله مواردی بود که محمد عزیزی درباره آن سخن گفت.

❖ **وضعیت صنعت پتروشیمی را در پسابرجام چگونه ارزیابی می‌کنید و آیا ایران توان رسیدن به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ساله در صنعت پتروشیمی را دارد؟**

آمارها نشان می‌دهد که سهم ایران از بازارهای پتروشیمی جهان رو به افزایش است و هم‌اکنون محصولات پتروشیمی کشور به ده‌ها کشور جهان صادر می‌شود. صادرات پتوشیمی کشور در پسابرجام و پس از لغو تحریم‌های ظالمانه، رشد داشته و این رشد، تنها منحصر به کشورهای شرقی نیست؛ بلکه صادرات محصولات پتروشیمی ایران به اروپا نیز افزایش داشته است.

با بهره‌برداری از مجتمع‌های جدید پتروشیمی ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی باز هم افزایش خواهد یافت. به‌این‌ترتیب ایران می‌تواند خود را به عربستان سعودی به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده محصولات پتروشیمی در خاورمیانه نزدیک کند. فراموش نکنیم که بر مبنای سند چشم‌انداز ۲۰ساله، ایران باید تا کمتر از ۱۰ سال دیگر به قدرت اول منطقه در پتروشیمی تبدیل شود و این امر مهم با افزایش تولید محصولات پتروشیمی امکان‌پذیر می‌شود.

❖ **آمار تولید پتروشیمی کشور در برنامه‌های چهارم و پنجم چه میزان بود و در برنامه ششم توسعه چه چشم‌اندازی برای آن وجود دارد؟**

در برنامه چهارم توسعه، ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی از ۲۰ میلیون تن به ۵۱ میلیون تن رسید. در برنامه پنجم توسعه نیز ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی به ۶۲ میلیون تن در سال افزایش پیدا کرد. براساس برنامه ششم توسعه، ظرفیت ۶۲ میلیون‌تنی پایان برنامه پنجم در صنعت پتروشیمی رشدی صددرصدی را تجربه خواهد کرد و به رقم حدود ۱۳۰ میلیون تن خواهد رسید.

❖ **آیا می‌توانیم به رشد صددرصدی دست یابیم؟ البته موانعی در مسیر حرکت وجود داشته و همچنان وجود دارد که موجب شده با سیری‌شدن نیمی از زمان برنامه ۲۰ساله، نتوانیم به اهداف پیش‌بینی‌شده دست یابیم که یکی از مهم‌ترین این مشکلات، تحریم‌های اقتصادی بود که نه‌تنها بازارهای صادراتی محصولات پتروشیمی ایران را با محدودیت‌هایی مواجه کرده، بلکه تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام پتروشیمی را در سراسر کشور، به دلیل محدودیت‌های تکنولوژیک و کمبود تجهیزات موردنیاز که به دلیل تحریم‌ها، امکان واردات آن از غرب وجود نداشت، با موانعی روبه‌رو کرد که بر همگان آشکار است.**

اکنون که تحریم‌ها لغو شده و زمینه برای جذب سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی فراهم شده و از نظر خرید تجهیزات پیشرفته نیز با مشکلات کمتری مواجه هستیم، می‌توانیم امیدوار باشیم که پروژه‌های نیمه‌تمام صنعت پتروشیمی هرچه زودتر به مرحله بهره‌برداری برسد تا امکان رشد این صنعت ارزش‌آفرین طبق سند چشم‌انداز فراهم شده و ایران

به قدرت اول منطقه در این حوزه تبدیل شود.

❖ **چه امتیازاتی می‌تواند ایران را در حوزه پتروشیمی از دیگر کشورها متمایز کرده و دسترسی به اهداف سند چشم‌انداز را تسهیل کند؟**

ایران از امتیازاتی برخوردار است که می‌تواند دسترسی به اهداف سند چشم‌انداز را در بخش پتروشیمی تسهیل کند. ایران سومین تولیدکننده بزرگ نفت در سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) است و ۱۰ درصد کل ذخایر نفت جهان را در اختیار دارد که دسترسی سهل و ارزان به مواد اولیه پتروشیمی را ممکن کرده است. علاوه‌برآن برخورداری از اولین ذخایر غنی گاز جهان به‌ویژه در منطقه پارس جنوبی و امکان استفاده از گازهای همراه در میادین نفتی، حجم مواد اولیه مورد نیاز برای تولید محصولات پتروشیمی را افزایش می‌دهد. توسعه مناطق ویژه اقتصادی پتروشیمی، بهره‌مندی از نیروهای توانمند و متخصص داخلی و توجه به مشتریان بالقوه خارجی که فروش محصولات را تضمین می‌کند، از مهم‌ترین امتیازات ایران در عرصه تولید در صنعت پتروشیمی است. اگر از این امتیازات به‌خوبی استفاده شود و مشکل تأمین منابع مالی و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های جدید هم به نحو مطلوب رفع شود، توسعه صنعت پتروشیمی شتاب بیشتری خواهد گرفت؛ هرچند که با توجه به ازدست‌دادن فرصت‌های قبلی و تأخیر در راه‌اندازی اغلب پروژه‌های پتروشیمی دسترسی به اهداف سند چشم‌انداز در بخش پتروشیمی بسیار دشوار است؛ اما دور از انتظار نیست.

❖ **تبدیل نفت و گاز به محصولات پتروشیمی تا چه حد می‌تواند برای اقتصاد کشور نقش مثبت داشته باشد؟**

طبیعتا تبدیل نفت و گاز به فراورده‌های مختلف و به‌ویژه بهره‌گیری از آن در صنعت پتروشیمی، انتخابی

نفت و انرژی

در گفت‌وگو با «محمد عزیزی»، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس، مطرح شد:

برند «ان‌پی‌سی»، قربانی خصوصی‌سازی اشتباه در پتروشیمی

نیل به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ساله در پتروشیمی، دشوار اما امکان‌پذیر است

دهد. ثابا با افزایش ظرفیت تولید، می‌توان از سرمایه‌گذاری‌های صورت‌گرفته در مجتمع‌های پتروشیمی احداث‌شده به‌طور کامل و بهینه استفاده کرد و بدون نیاز به سرمایه‌گذاری روی پروژه‌های جدید، تولیدات پتروشیمی را افزایش داد. ثابا با عنایت به نیاز روزافزون بازارهای جهانی به محصولات پتروشیمی ایران می‌توان از طریق افزایش ظرفیت تولید در مجتمع‌های پتروشیمی به ظرفیت اسمی، به این نیاز پاسخ داد. البته دلایل دیگری را نیز می‌توان دراین‌راستا بررسی کرد. اما همین دلایل هم کافی است تا ضرورت چاره‌اندیشی برای ظرفیت‌های خالی مجتمع‌های پتروشیمی را بیش‌ازپیش دریابیم. البته آمار و ارقام اعلام‌شده درباره ظرفیت‌های خالی مجتمع‌های پتروشیمی متفاوت است اما به طور میانگین، حدود ۳۵ درصد ظرفیت مجتمع‌های پتروشیمی در کشور خالی است که با استفاده از این ظرفیت‌های خالی‌مانده، می‌توان میزان تولید را افزایش داد.

❖ **مهم‌ترین دلایل خالی‌ماندن ظرفیت مجتمع‌های پتروشیمی چیست و چگونه می‌توان این مشکل را رفع کرد؟**

براساس ارزیابی‌های رسمی و غیررسمی، مهم‌ترین دلیل خالی‌ماندن این ظرفیت، کمبود خوراک یا نوسان در تأمین خوراک مجتمع‌های پتروشیمی است که به عنوان مهم‌ترین راهکار رفع این معضل باید پیش‌روی مدیران صنعت قرار گیرد، هرچند کام‌هایی نیز در این حوزه، از جمله ایجاد ثبات در قیمت خوراک که به صورت ماهانه طبق فرمول مشخصی تعیین می‌شود، برداشته شده که در نوع خود مثبت است، اما عوامل دیگری هم برای خالی‌ماندن بخشی از صنایع مجتمع‌های پتروشیمی می‌توان برشمرد. استفاده از ماشین‌آلاتی با استانداردهای نه‌چندان مناسب، ازجمله ماشین‌الات و تجهیزات چینی و همچنین

صحیح و مقرون‌به‌صرفه است که علاوه بر رونق اقتصادی در کشور، در صورت تکمیل زنجیره‌های ارزش به‌ویژه در حوزه پتروشیمی می‌تواند اشتغال‌زایی بالایی هم ایجاد کند؛ اما تحقق این هدف نیز منوط به افزایش تولید است؛ ضمن اینکه بین صادرات نفت و گاز به صورت خام به‌عنوان یک اهرم قدرت اقتصادی- سیاسی در عرصه بین‌المللی و تبدیل آن به فراورده‌ها در کشور به مثابه ابزاری برای رشد و توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی، منافاتی وجود ندارد و نمی‌توان با فروش و صادرات نفت و گاز به بهانه رونق‌گرفتن تولید داخل مخالفت کرد. اما اولویت اصلی، استفاده از نفت و گاز به عنوان خوراک مجتمع‌های پتروشیمی است که در صورت تکمیل زنجیره ارزش در صنایع پایین‌دست پتروشیمی، شاهد توسعه پتروشیمی، هم در جهت رشد اقتصاد کشور و هم در جهت اشتغال‌زایی خواهیم بود.

❖ **یکی از معضلات صنعت پتروشیمی در ایران، فعالیت‌نکردن آنها با ظرفیت کامل است. این موضوع را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

بله، همان‌طور که شما هم به‌درستی اشاره کردید، مجتمع‌های پتروشیمی در کشور ما با حداکثر ظرفیت کار نمی‌کنند. هر چند این معضل مختص مجتمع‌های پتروشیمی نیست و سایر کارخانه‌ها و مجتمع‌های تولیدی کشور نیز در سال‌های اخیر با مشکل فعالیت با ظرفیتی کمتر از ظرفیت اسمی مواجه بوده‌اند و در سال‌های اخیر رکود هم دامگیر برخی صنایع شده است، اما این معضل را در صنعت پتروشیمی به دلایل متعددی باید به نحو مؤثرتری مورد توجه قرار داد، چراکه اولاً توسعه صنعت پتروشیمی در کشور و افزایش ظرفیت تولید می‌تواند کشور را از خام‌فروشی دور کرده و صادرات محصولات و فراورده‌ها را که درآمدزایی ارزی بیشتری برای کشور دارد، توسعه

توسعه این صنایع فراهم شود. صنایع تکمیلی پتروشیمی سبب توزیع عادلانه ثروت در کشور خواهد شد و به‌ویژه در دهک‌های پایین جامعه می‌تواند اشتغال‌آفرین باشد و درآمدزایی مناسبی نیز برای اقشار آسیب‌پذیر در مناطق محروم ایجاد کند. با توجه به پراکندگی صنایع بالادستی پتروشیمی در سراسر کشور، زمینه مناسبی برای توسعه صنایع تکمیلی به وجود آمده و سرمایه‌گذاری در این بخش می‌تواند یک سرمایه‌گذاری مطمئن و سودآور باشد. امروز که صنعت پتروشیمی ایران نقشی انکارنشدنی در اقتصاد کشور دارد و هم‌زمان با تأمین نیاز داخل در زمینه صادرات نیز عملکردی پذیرفتنی را در چند سال گذشته داشته، درصورتی‌که بخش‌های میان‌دستی و تکمیلی نیز توسعه متوازی داشته باشند، ایران به عنوان یک قطب بزرگ پتروشیمی در منطقه می‌تواند در عرصه بین‌المللی نیز حضوری پررنگ‌تر داشته باشد. اگر می‌خواهیم جهش دوم در صنعت پتروشیمی را رقم بزنیم و این صنعت را به جایگاه واقعی خود برگردانیم، به موزارت توسعه صنایع بالادست و تکمیل مجتمع‌های نیمه‌تمام و قطب‌های پتروشیمی در عسلویه و مکران در سواحل چابهار، لازم است به توسعه صنایع پایین‌دست و تکمیل زنجیره ارزش در صنعت پتروشیمی نیز توجه کنیم تا شاهد رشد و رونق این صنعت به صورت همه‌جانبه باشیم.

❖ **بعنوان سؤال آخر، به اعتقاد شما آیا خصوصی‌سازی در صنعت پتروشیمی، نقش یک مانع را در رشد این صنعت داشت؟**

از زمان ابلاغیه مقام معظم رهبری درباره اصل ۴۴ قانون اساسی و تأکید ایشان بر خصوصی‌سازی، همه حوزه‌های اقتصادی کشور برای خصوصی‌سازی پیشگام شدند و کام‌هایی در این حوزه برداشته شد؛

اما این گام‌ها، بیش از آنکه ساختاری و زیربنایی باشد، رونمایی بود و به اعتقاد من در برخی بخش‌ها توانست تحولی را که در عرصه اقتصادی مدنظر مقام معظم رهبری بود، حاصل کند. آمارهای متعددی که درباره افزایش خنجدست درصدی میزان خصوصی‌سازی در اقتصاد کشور ارائه می‌شد، در انتها به واگذاری‌هایی منجر شده بود که صاحبان سهام آنها؛ یا سازمان‌های بازنگشتگی بودند یا نهادهای شبه‌نظامی و به‌این‌ترتیب اصل ۴۴ به معنای واگذاری به مردم با سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در عمل تحقق نیافت. این امر در صنعت پتروشیمی بسیار پررنگ‌تر بود. خصوصی‌سازی در پتروشیمی، به اعتقاد بنده مهم‌ترین اشتباه اجرای اصل ۴۴ در صنعت نفت بود؛ به‌طوری‌که زنجیره خوراک و تولید در صنعت پتروشیمی دچار خلل شد و ازهم‌گسستن این زنجیره، نه‌تنها تولید در پتروشیمی را دچار مشکلات فراوان کرد؛ بلکه برند شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران موسوم به ان‌پی‌سی را از عرش، پایین آورد. شرکت‌هایی مانند بازگانی پتروشیمی با رقابایی که مانند قارچ شروع به روییدن کرده بودند، مواجه شدند و دامپینگ و بازاری‌گشتی به وسیله رقبای ایرانی در بازارهای جهانی پتروشیمی، به‌مانه یک خودتخریمی آشکار، ورق را به سود رقبای خارجی برگرداند تا این زبان نیز به زیان تحریم اضافه شود. آنچه این وضعیت ناگوار را بغرنج‌تر کرد، بی‌ثباتی‌های متعدد در حوزه‌های مدیریتی و قانون‌گذاری بود که تصمیم‌گیری برای برون‌رفت از این بحران خودساخته را که حاصل بدفهمی از اصل ۴۴ در نفت بود، با موانع بی‌شماری مواجه می‌کرد. به‌هرحال این خصوصی‌سازی نادرست در صنعت پتروشیمی صورت گرفته و راه بازگشتی وجود ندارد؛ بنابراین بهتر آن است که نقش رگولاتوری شرکت ملی صنایع پتروشیمی را تقویت کنیم تا گسستی در مجموعه صنعت پتروشیمی، چه در حوزه تولید و چه در حوزه صادرات ایجاد نشود.

تاکید بر بحث حاکمیتی در دریای خزر و تعامل با کشورهای آسیای میانه به درآمدزایی حاصل از انجام عملیات سوآپ اشاره می‌کند و می‌گوید: نفت خام دریافتی از شمال کشور به پالایشگاه‌های تهران و تبریز تحویل داده می‌شود و این امر از بخشی از هزینه‌هایی گراف انتقال نفت جنوب به این دو پالایشگاه می‌کاهد. به گفته پیروز موسوی، برنامه‌ریزی شده است که از این پایانه افزون بر نفت خام، فراورده‌های نفتی هم سوآپ شود.

براساس این گزارش، هم‌اکنون کشورهای قزاقستان و روسیه برای انجام سوآپ نفت خام اعلام آمادگی کرده‌اند و همچنین قرار است چندین شرکت اروپایی که در برخی از کشورها سهمی در برداشت نفت دارند، رویکرد تجدیدی را با انتقال سهم نفت خام خود از طریق کریدور ایران انجام دهند. براساس برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده قرار است روزانه بین ۵۰ تا صد هزار بشکه نفت خام معاوضه شود. همچنین پایانه نفتی نکا آمادگی دارد حجم سوآپ نفت خام را به ۱۷۰ هزار بشکه در روز برساند. مدیرعامل شرکت پایانه‌های نفتی ایران درباره برنامه سوآپ نفت خام ایران می‌گوید: نظر وزارت نفت مبنی بر سوآپ نفت است نه خرید آن، که صراحتاً نیز اعلام شده است.

در مجموع می‌توان گفت با اجرای طرح سوآپ، ایران با دستیابی به سهم درخور توجهی از بازار نفت حوزه دریای خزر افزون بر کسب منفعت اقتصادی می‌تواند در راستای ارتقای جایگاه بین‌المللی خود و کسب منافع سیاسی و امنیتی نیز گام بردارد. بنابراین تنها نگاه درآمدزایی به سوآپ- همان‌گونه که در برهه‌ای از زمان اتفاق افتاد- می‌تواند طرح را توجیه‌ناپذیر جلوه دهد.

اقتدار ایران در آب‌های کاسپین تضمین می‌شود

۱۲۰ هزار بشکه است که در صورت ازسرگیری عملیات سوآپ،

می‌تواند با توان حداکثری که از قبل موجود بوده، این عملیات را انجام دهد.

پیش از این، پایانه شمال با استفاده از توان دو اسکله تخلیه شرکت صدرا موفق به تحویل روزانه ۲۵۰ هزار بشکه نفت شده است که در صورت افزایش حجم سوآپ، همچنان می‌توان از دو پست اسکله تخلیه شرکت صدرا استفاده کرد.

ظرفیت تخلیه نفت خام می‌تواند تا ۱/۵ میلیون بشکه افزایش یابد

شاهدوست درباره اجرایی‌شدن پروژه حوضچه فراگیر شمال می‌گوید: با اجرایی‌شدن این پروژه در فازهای مختلف می‌توانیم به ترتیب ظرفیت تخلیه نفت خام را از روزانه ۱۲۰ هزار بشکه به ۵۰۰ هزار بشکه، یک میلیون و یک‌میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش دهیم؛ البته افزایش ظرفیت تخلیه نفت خام با ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت خام هم ارتباط دارد که هم‌اکنون این پروژه نیز در دست اجراست.

یکی از اهداف برنامه ششم توسعه، تعامل با کشورهای منطقه اعلام شده است. در این راستا باید از پتانسیل خط انتقال نفت خام شمال به جنوب استفاده و ضمن حفظ منافع اقتصادی، نقش حاکمیتی ایران را در منطقه حفظ کرد. مدیرعامل شرکت پایانه‌های نفتی ایران نیز دراین‌باره، ضمن

به‌زودی و با اجرای طرح سوآپ نفت خام

خزر (از طریق پایانه نفتی شمال) را بر عهده دارد.

این شرکت به منظور توسعه زیرساخت‌های سوآپ نفت خام در نکا، پروژه احداث حوضچه فراگیر شمال را در دستور کار دارد که به گفته رئیس پایانه نفتی شمال، فاز نخست این پروژه هم‌اکنون از پیشرفت ۹۰ درصدی برخوردار است.

حمیدرضا شاهدوست می‌گوید: با ساخت حوضچه فراگیر در پایانه نفتی شمال، افزون بر سه اسکله کنونی موجود با آبخورهای چهار تا پنج متر، ۱۴ اسکله با آبخور ۱۴ متر نیز به این مجموعه افزوده می‌شود. فاز نخست پروژه احداث حوضچه فراگیر شمال، ساخت دیواره‌های موج‌شکن را شامل می‌شود، حوضچه جدید دارای دو موج‌شکن در غرب و شرق است. بخش غربی دیواره موج‌شکن حوضچه فراگیر ده‌هزار و ۴۰۰ متر و بخش شرقی آن هزار و ۷۲۰ متر به سمت دریا پیش رفته است و این بزرگ‌ترین سازه سنگی است که تاکنون در شمال کشور احداث شده است، با تکمیل این فاز، امکان پهلوگیری کشتی‌هایی با ظرفیت ۶۳ هزار تن فراهم خواهد شد.

شرکت پایانه‌های نفتی ایران در چند سالی که بنا به دلایلی عملیات سوآپ نفت خام متوقف شده بود، از صفر تا صد تجهیزات کامل فسکوهای تخلیه موجود را بازسازی کرده است و هم‌اکنون هیچ‌گونه مشکلی برای پهلوگیری کشتی‌های نفتکش وجود ندارد. به گفته شاهدوست، ظرفیت کنونی پایانه نفتی شمال، روزانه

سایر کشورهاست.

با توجه به مزایای ترانزیت نفت، طرح سوآپ نفتی در سال ۱۳۷۶ هم‌زمان با وزارت پیژن زنگنه کلید خورد که نتیجه اجرایی‌شدن این طرح در ۱۳ سال، انتقال ۲۴۵ میلیون بشکه نفت از مسیر حوزه دریایی خزر و کسب بیش از ۸۸۰ میلیون دلار درآمد برای کشور بود. با روی‌کارآمدن دولت تدبیر و امید و سکان‌داری مجدد زنگنه در وزارت نفت، اجرای این طرح نفتی که نقشی مهم در حفظ حاکمیت ایران در آب‌های کاسپین ایفا می‌کند، بار دیگر در دستور کار قرار گرفت به طوری که هم‌اکنون مقدمات اجرای آن در جریان است.

توسعه زیرساخت‌های سوآپ نفت خام در نکا

شرکت پایانه‌های نفتی ایران به عنوان یکی از شرکت‌های صددرصد دولتی و تابعه شرکت ملی نفت ایران، با هدف بهبود همه‌جانبه و افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی و ارتقای توان کیفی و کمی بارگیری و صادرات مواد نفتی کشور با دراختیارداشتن تأسیسات صنعتی و به‌کارگیری نیروی انسانی متخصص خود، مسئولیت مدیریت و راهبری عملیات اجرایی پهلودهی و جداسازی نفتکش‌ها، دریافت، ذخیره‌سازی، اندازه‌گیری و صدور بیش از ۹۰ درصد نفت خام کشور (از طریق پایانه نفتی خاخر) صدور میعانات گازی کشور (از طریق پایانه عسلویه) و عملیات معاوضه (SWAP) نفت خام دریافتی از کشورهای حوزه دریای

❖ **فروغ گشتاسبی**

در دیپای کنونی اهمیت و نقش تأثیرگذار انرژی در روابط بین‌المللی انکارناشدنی است به طوری که این اثرگذاری افزون بر حیطه اقتصادی به حوزه‌های سیاسی، امنیتی و حتی جغرافیای سیاسی گسترش یافته است. همچنین کشورهای دارای منابع غنی انرژی و نفت و گاز می‌توانند در روابط بین‌المللی، منطقه‌ای و جهانی خود از انرژی به عنوان یک اهرم برای شکل‌دهی روابطشان با دیگر کشورها استفاده کنند.

هم‌اکنون جمهوری اسلامی ایران با دارا بودن ذخایر عظیم نفت و گاز نقش مهمی در میان کشورهای منطقه بازی می‌کند. کشورهای همسایه شمالی نیز مانند ایران ذخایر چشمگیری از منابع هیدروکربوری در اختیار دارند ولی در انتقال این منابع به بازارهای مصرف با محدودیت مواجهند. اینجاست که ایران می‌تواند با توسعه روابط انرژی‌محور خود با سایر کشورها از جمله همسایگان شمالی، ضمن بهره‌گیری از منافع اقتصادی و تنوع‌بخشی به بازار، موجبات گسترش نفوذ منطقه‌ای و جهانی را فراهم کند. سوآپ یا همان ترانزیت نفت همسایگان شمالی ضمن تأمین نفت موردنیاز پالایشگاه‌های شمالی ایران و پرهیز از صرف هزینه‌های فراوان انتقال نفت از جنوب به مرکز و شمال کشور، درآمد و اشتغال‌زایی نیز به‌همراه خواهد داشت. درعین‌حال نباید فراموش کرد که ارتقای جایگاه بین‌المللی ایران و افزایش امنیت کشور در منطقه ناشی از گرہ‌خوردن منافع ایران با منافع